

Asia: VN/16699/2021

Lausuntopyyntö kuntia koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä

1. Taustatiedot

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

Kunta

2. Ehdotukset kuntien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi

Ehdotus 1: Ohjauksen ja rahoituksen periaatteiden selkiyttäminen

Avustuskäytäntöjen kehittäminen ja selkeyttäminen on erittäin tarpeellista yhteiskunta- ja rahoitusrakenteiden muuttuessa.

Avustuskäytäntöön liittyviä ohjeita, ehtoja ja käytänteitä tulisi myös selkiyttää ja yhden mukaistaa eri rahoittajien kesken. Myös rahoittajien (eri ministeriöiden) välistä yhteistyötä tulisi tiivistää, ettei jokaisella ministeriöllä olisi omia erilaisia avustuskäytäntöjä.

Ehdotus 2: Hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävien muutoksen vaikutusten huomiointi

Kuntalaiset ovat kuntien ja hyvinvointialueiden yhteinen asiakasryhmä, jonka hyvinvointi edistää molempien organisaatioiden toimintaa ja taloutta. Avustustoiminnassa tulee huomioida organisaatioiden toiminnassa tapahtuvat muutokset ja kehittää ministeriöiden avustuskäytänteitä siten, että ne ylläpitävät, edistävät ja tukevat asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Kokonaisrahoituksessa tulisi huomioida jatkuvuus ja suunnitelmallisuus sekä hankkeiden rahoituksen yhteensovittaminen eri toimijoiden kesken. Haasteeksi voi muodostua peruskuntien ja hyvinvointialueiden eri hankkeiden yhteensovittaminen. Esim. opiskelijahuollon kehittämiseen liittyvät hankkeet.

Uudistuksessa on erittäin hyvä huomioida hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävien muutoksen vaikutukset avustuskäytäntöön.

Ehdotus 3: Heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien huomioiminen

Avustuskäytännössä tulisi huomioida kuntien välinen seudullinen ja alueellinen yhteistyö ja miten yhteistyöllä on edistetty kansallisia tavoitteita.

Miten heikossa taloudellisessa asemassa oleva kunta pystyy tuottamaan lakisääteiset palvelut?

Avustuskäytännön mahdollinen kohdentaminen varmistamaan ja auttamaan heikossa taloudellisessa asemassa olevia kuntia, olisi erittäin tarpeellinen ja ajankohtainen uudistus.

Ehdotus 4: Vuosikellon mukainen ennakoitava toiminta

Erittäin hyvä uudistus, että avustuskäytännössä huomioidaan kuntien toiminnan ajoittuminen eri vuoden aikojen mukaisesti sekä monelle vuodelle jaksottuvien hankkeiden avustukset.

Kuntien on huomioitava hankkeiden omavastuuosuudet jo syksyllä talousarvion laadinnan yhteydessä myös seuraavan vuoden osalta. Hallitusohjelmissa tulisi olla jatkuvuutta yli hallituskausien.

Ehdotus 5: Laaja-alaisen ymmärryksen, tiedon ja kuulemisen edistäminen

Avustuskäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja yhteistyö eri rahoittajien kanssa on erittäin tärkeää. Lähtökohdana on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja avustuksen saajia on useita eli kaikki päällekkäisyys tulisi pystyä selvittämään ja avustusten vaikuttavuus varmistamaan.

Uudistuksessa, kokonaisvaltainen eri ministeriöiden avustuskäytännön selvittäminen on tarpeellista. Avustuskäytännön kaikki prosessit ja vaiheet tulee uudistuksessa käydä läpi ja yhdenmukaistaa.

Asukkaiden osallistaminen hankkeiden hakuprosessiin (hakuajat huomioiden) ja toteuttamiseen on kuntien resurssit huomioiden erittäin haasteellista. Asukkaiden kiinnostus osallisuuteen on ollut vähäistä.

Kaikki loppuraportin luonnoksessa esitetyt lähtökohdat ja haasteet ovat perusteltuja.

Ehdotus 6: Pienten toimijoiden ja hankkeiden avustamisen vaikuttavuuden parantaminen

Kuntien välisen yhteistoiminnan kautta saadaan vaikuttavuutta myös avustustoiminnassa. Tilanteet ovat erilaisia ja eri kunnat ovat oman elinkaarensa mukaisessa vaiheessa eli kuntien tilanne voi olla kovin erilainen ja avustusten vaikuttavuus siten myös poikkeava.

Ehdotuksen mukaan esitetään toimenpiteitä, joilla vaikuttavuutta pyritään parantamaan eri toimijoiden tilanteet huomioiden.

Ehdotus 7: Verkostojen hyödyntäminen

Raportissa esitetyt ehdotukset tukevat ja vahvistavat eri toimijoiden verkostoitumista.

Ehdotus 8: Avustustoiminnan roolien ja prosessien selkeyttäminen

Esitetyt ehdotukset mahdollistavat eri toimijoiden roolien ja prosessien kehittämistä ja sitä kautta edistävät avustuskäytännön toimivuutta.

Ehdotus 9: Yhtenäisyyden ja läpinäkyvyyden parantaminen

Esitetyt toimenpiteet auttavat varmistamaan avustustoiminnan yhdenvertaisuuden ja läpinäkyvyyden sekä huomioimaan tasapuolisen kohtelun. Avustuskäytäntöjen yhdenmukaistaminen eri toimijoiden kesken on kuitenkin erittäin tärkeää.

Ehdotus 10: Vaikutusten arvioinnin ja mittauksen periaatteiden hyödyntäminen

Tiedolla johtaminen on todella tärkeää kaikissa kehittämistoiminnoissa, myös hankkeiden hakemisessa sekä rahoituspäätöksissä. Hankkeissa pyritään kehittämään toimintaa, hakemaan uusia ratkaisuja ja innovaatioita. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa niin välilliset kuin välittömätkin vaikutukset. Tulee miettiä tarkoin millä mittareilla tai indikaattoreilla vaikutuksia mitataan tai arvioidaan.

Raportissa on hyviä avustustoiminnan kehittämisehdotuksia.

Ehdotus 11: Tulosten käytäntöön viennin edistäminen periaattein, toimintatavoin ja velvoittein

Hankkeiden tulosten jakaminen eri toimijoiden kanssa on hyvä ja tarpeellinen lähtökohta.

Alueellinen kehittäminen voi jakaantua eri toimijoille eli rahoitetaan eri hankkeita alueella ja hankkeiden tulokset viedään koko alueen käytäntöihin.

3 Yleiset huomiot kehittämisehdotuksista

Yleiset huomiot kehittämisehdotuksista

Erilliset valtionavustushakemukset työllistävät kunnissa merkittävästi viranomaisia, eikä kaikilla kunnilla ole resursseja hankkeiden hakemiseen ja toteuttamiseen. Tulisikin pohtia, minkä verran valtionavustuksia voitaisiin siirtää kuntien perusrahoitukseen kehittämistoiminnan siitä kärsimättä.

Valtionavustusten hakuajoista tiedottaminen kuntakohtaisesti.

Leppänen Toni
Lapuan kaupunki

Laakso Arja
Varkauden kaupunki - Varkauden kaupunki